בס"ד

" וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִוא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ ה' " (בראשית כו' יב)

עלון מס 649

ויזרע יצחק

שנה יב'

פרשת "מסעי"
הפטרה: "שמעו דבר ה'"
ב' אב תשע"ט

יוצא לאור ע"י מדרשת
"ויזרע יצחק"
ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

זמני השבת	י"ם	ת"א	חיפה
כניסה	18:58	19:15	19:07
יציאה	20:15	20:17	20:18
ר"ת	21:00	20:58	20:59

הגיגים לפרשת השבוע

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן" (במדבר לג' א)

אין ספק שהזכות הראשונה של ישראל והגדולה שבכולם היא מה שעשו ביציאת מצרים שבו הראו מה רבה ועצמה היתה מאד אמונתם בקב"ה וגודל ביטחונם בקונם, עד אין קץ. שהרי, כאשר אמר להם משה לצאת ממצרים הם לא 'אמרו אדונינו משה איכה נצא מארץ מצרים, אשר היא כגן ה', אל המדבר אשר מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו כקורת בית הבד עד אין מספר. ולא מקום זרע ותאנה. וגם בדרך אשר אנו הולכים עד בואנו שמה, אין לחם ואין צידה לדרך, כי אם משארות בצק על שכמנו. ואם הבחורים ובריאים יסבלו, מה נעשה לחולים ולעוברות ולמניקות ולעוללים ויונקים הצריכים דברים זכים ודקים וטובים להשיב נפש'. הם גם ולא אלו 'איה הצידה שהכינות לנו'? אלא יצאו בביטחון רב אחרי משה ואהרן. ועל זה אמרו חז"ל שהקב"ה מפאר ומשבח את ישראל ואומר "זכרתי לך חסד נעוריך... לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" (ירמיה ב' ב). לפי ה"אלשיך" הקדוש הפסוק שלפנינו "אלה מסעי בני ישראל", בא להזכיר את זכותם וצערם של ישראל. הזכות הראשונה כוללת את כל המסעות, כאומר אלה המסעות של בני ישראל. כלומר, שבזכות המסעות הללו הם הראו שהם ראויים להקרא "בני ישראל", שכך הם נקראים בהיותם צדיקים. והוא בזכות, "אשר יצאו מארץ מצרים" שהיתה כגן רוה, כמאמר הכתוב "כגן ה' כארץ מצרים" (בראשית יב' י), אל המסעות שהיו כולם במדבר. ולא יצאו בודדים אלא "לצבאותם", דהיינו כולם, ולא היה בידיהם דבר כי אם מה שהיה "ביד משה ואהרן", כלומר מה שייתן להם הקב"ה בזכות משה ואהרן. אבל ביד ישראל לא היה דבר שנאמר "וגם צדה לא עשו להם" (שמות יב' לט).

"והורשתם את הארץ" (במדבר לג' נג)

אומר ה"**ספורנו**" שרק כאשר תבערו את יושבי הארץ אז תזכו להוריש את הארץ לבניכם, אבל אם לא תבערו אותם מהארץ, אזי אף על פי שתכבשו את הארץ לא תזכו להוריש אותה לבניכם.

"ואם לא תורישו... והיה אשר תותירו מהם לשיכים בעיניכם" (במדבר לג' נה)

הלוא אמרו חז"ל (מגילה י:) "כל מקום שנאמר 'והיה' הוא לשון שמחה" אם כן מה המקום לשמחה כאן אם יהיו "לשיכים" בעיניהם? משיב ה"**אור החיים**" הקדוש שכוונת הכתוב "והיה" לומר שעצם זה שהותירו ולא הורישו את יושבי הארץ מתוך רצון ושמחה ומתוך כוונה להשתמש בהם לצורכיהם, בכל זאת מבשר הכתוב שיהיו "לשיכים בעיניהם" ומה שנאמר "וצררו אתכם על הארץ", הכוונה היא שלא רק שהם ימשיכו להחזיק בחלק מהארץ שלא זכיתם בו, אלא הם יצרו לכם גם על חלק שזכיתם בו ושאתם יושבים בו, וידרשו מכם "קומו צאו ממנו". (מדהים כמה אקטואלי להיום)

"זאת הארץ אשר תפול לכם בנזולה ארץ כנען לגבולותיה" (במדבר לד' ב)

מדוע נקראת חלוקת הארץ בלשון נפילה, "תפול לכם"? מתרץ **רבינו בחיי** שחלוקת הארץ נקראת בלשון נפילה משום שחלוקה זו נעשתה על ידי הגורל, שנאמר "אך בגורל יחלק את הארץ" (במדבר כו'), והנפילה היא מלשון "הפלת גורל". ובמדרש נאמר על הפסוק "אשר תפול לכם", מלמד שהפיל הקב"ה את שריהם של שבעה האומות מהשמים וכפתם לפני משה ואמר לו 'ראה שאין בהם עוד כח'.

כא לשמור על קדושת הגליון

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ו

הרב מאיר אלעזר עטיה בן זוהרה ז"ל נלב"ע ט' אדר ב' תשע"ט

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך?שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת :

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	יצחק בנימין בר שורין ז"ל	חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה	נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג	נלב"ע יא' ניסן תשס"ז
	תנצב"ה	

אם לעבור על מצוות עשה אין

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

"אלה מסעי... ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה'" (במדבר לג' א)

נשאלת השאלה: מדוע מפרט משה את כל המסעות של בני ישראל הלוא יש בזה גנות לישראל שמזכיר את חטאם, מסביר **רבינו החיד"א ב"פני דוד"** את העניין על פי מה שכתב **הרב אליעזר נחמן פואה** בפירושו להגדה של פסח על הפסקה "מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו", ואומר שכשם שאמרו חז"ל "שכאשר אומרים שמועה מפיו של אדם שנפטר, שפתותיו דובבות בקבר", כך כאשר מספרים בגנותו של אדם שנפטר, הוא מצטער ובצער הזה יש לו כפרה, ולכן אמרו במשנה "שלשה מלכים אין להם חלק לעולם הבא", כי עצם סיפור הדבר הזה והבושה שבו מהווה להם כפרה.

לפי זה, אומר **רבינו החיד"א**, מובן מדוע נאמר "ושם רשעים ירקב" ולא מזכירים את שמם, כיון שאם היינו מזכירים את שמם, אפילו לרעה, היה להם בזה כפרה, והם אינם ראויים לזה. והתשובה לשאלתנו היא מה שנאמר "ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם", שעל ידי הכתיבה הזו בספר התורה והקריאה של ישראל, הם מוציאים את דור המדבר מאפלה לאורה ומיגון לשמחה, כיון שמתכפרת להם חטאתם יום יום, וזו היתה תכלית הכתיבה של המסעות, וזה מה שנאמר "ויכתוב משה", שהעיקר של הכתיבה היה, "את מוצאיהם", דהיינו הוצאתם מן החטא, "למסעיהם", שחטאו במסעות, וזה היה "על פי ה'", שמשה לא רצה לכתוב את המסעות כדי לא להזכיר את גנותם של ישראל, "ואלה מסעיהם", מה שאירע להם כל זה, "למוצאיהם", כיון שיצאו ממצרים קודם זמנם.

"ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה'" (במדבר לג' א)

אומר ה"**צרור המור**" שהמסעות נכתבו כאן בשם ה', "על פי ה'", על מנת להשריש בנו שורש ובטחון גדול בגאולה העתידה למרות הצרות העוברות עלינו ולחזק ידים רפות. משום שהקב"ה שהוא "צופה ומביט עד סוף כל הדורות" ראה את כל הגלויות העתידות לעבור עלינו, ובפרט הגלות הרביעית החזקה. ולכן כתב את המסעות האלו כדי להבטיחנו בטחון גדול וחזק שאף על פי שנעבור צרות רבות ורעות, שלא נתייאש והקב"ה יחיה אותנו ויוציא אותנו מגלותנו. כמו שעשה ביציאת מצרים שהיו מעונים זה כמה שנים בעבודת פרך. והקב"ה שלח להם מושיע להציל אותם מצרותם. ולכן התחיל ואמר "אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים ביד משה ואהרן". וכי עד עכשיו לא ידענו שמשה ואהרן הם אלו שעשו את כל המופתים לפני פרעה להוציא את בני ישראל ממצרים עד שכתב שיצאו ביד משה ואהרן? אלא רמז בזה שכמו שבני ישראל יצאו ממצרים אף על פי שלפי מעשיהם הם לא היו ראויים לצאת ממצרים לפי מעשיהם והם נגאלו "ביד משה ואהרן" דהיינו בזכותם. כך יהיה בגאולות העתידות שישלח להם הקב"ה מושיע להושיעם. ובפרט בגאולה הרביעית הם יגאלו על יד שני משיחים "משיח בן יוסף" ו"משיח בן דוד.

"ואם יצא יצא הרוצח" (במדבר לה' כו)

ה"**משך חכמה**" מבאר שמפסוק זה למדו חז"ל שבשום אופן אין רשות לרוצח בשגגה לצאת מעיר המקלט: "אין לי אלא לדבר הרשות, לדבר מצוה מנין (שלא יצא)? כמו יואב בן צרויה שרבים צריכים לו, תלמוד לומר "ואם יצא יצא", שאפילו כן, רשות ביד גואל הדם להרגו, ואם הרגו אין לו דם" (מכות יא:). ולכן לא יצא הרוצח מעיר המקלט מפני הספק של סכנת נפשות, שמא יהרג על ידי גואל הדם.

"אשר אתם יושבים בה אשר אני שוכן בתוכה כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל" (במדבר לה' לד)

השאלה הנשאלת היא מדוע הכפילות בפסוק, אם נאמר: "אשר אני שוכן בתוכה", מדוע חזר ואמר "כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל"? שמעתי מבארים שכפילות זו זה באה ללמדנו שכאשר בני ישראל יושבים בארץ ואינם עושים את רצון ה', הוא אינו שוכן בארץ, כי ישיבה בארץ ישראל ללא שמירת התורה אין לה ערך עצמי ושום חשיבות, לכן חזר הכתוב ואמר "כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל", כלומר עיקר השראת השכינה בתוך בני ישראל תלויה במעשיהם.

"ונגרעה נחלתן... ומגורל נחלתנו יגרע... ומנחלת מטה אבתינו יגרע נחלתן" (במדבר לו' ג)

צריך להבין מדוע מוזכר שלוש פעמים העניין "ונגרע": "ונגרעה נחלתן", "ומגורל נחלתן יגרע", "מנחלת מטה אבותינו יגרע נחלתן"? מתרץ ה"**פנים יפות**" שהזכרת העניין "ונגרע" שלוש פעמים היא כנגד שלשת החלקים שלפי המדרש, נטלו בנות צלפחד. על החלק של צלפחד נאמר "ונגרעה נחלתן" דהיינו הנחלה שירשו מאביהן. על חלק שנטלו בנכסי חפר בתוך אחי אביהם נאמר "מגורל נחלתינו יגרע", דהיינו נחלה שהיה לנו לירש, ועל חלק הבכורה, שלפי חז"ל (בכורות נב:) הבכורה נקראת מתנה דכתיב "לתת לו פי שנים", אין להם טענה שהוא כאילו נתן חפר מתנה לאיש אחר, אלא שידוע שמתנה חוזרת ביובל וחלק הבכורה אינו חוזר ביובל, אם כן הטענה היא לאחר היובל, וזה מה שאמרו "ואם יהיה יובל... ומנחלת מטה אבותינו יגרע נחלתן".

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם: אליהו בן חמו בר אסתר, יוסף בנימין בר חביבה

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל:Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) **גמ"ח "בית יצחק":** ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק"

חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו

מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 20:30-21:30

לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315